

AUST-AGDER MUSEUM
OG ARKIV IKS

05.11.2020

Virksomhetsplan for Aust-Agder museum og arkiv IKS for arbeidsåret 2021

INNHold

DEL I - FELLES SATSINGER OG OVERORDNA MÅLSETTINGER I 2021	2
FORMÅL OG OVERORDNA MÅLSETTINGER.....	2
AAMA - BUDSJETT, ORGANISASJON OG PERSONAL	4
DRIFT, VEDLIKEHOLD OG FELLESTJENESTER	5
DEL II - ÅRSPLANER FOR AVDELINGENE	6
KUBEN – ÅRSPLAN 2021	6
SETESDALSMUSEET – ÅRSPLAN 2021	10
GRIMSTAD BYS MUSEER - ÅRSPLAN 2021	14
DEL III – FORSKNING OG UTVIKLING (FOU)	16

Virksomhetsplan for Aust-Agder museum og arkiv IKS for arbeidsåret 2021

DEL I - FELLES SATSINGER OG OVERORDNA MÅLSETTINGER I 2021

Virksomhetsplanen for 2021 er utarbeidet på grunnlag av strategidokumentet for 2018-2022 og tekstdelen av AAmas økonomiplan for 2021-22. Førre er også kulturdepartementets løyvingens brev for 2021, og avtalen med kommunene og fylkeskommunen om arkivtjenester.

Dokumentet består av en fellesdel som omtaler mål og fellesoppgave for selskapet, og en del som konkretiserer de tre avdelingenes planer for arbeidsåret 2021. (KUBEN, Grimstad bys museer og Setesdalsmuseet).

AAMA driver en mangfoldig virksomhet innen museum og arkiv. Virksomhetsplanen viser bare et sammendrag av de viktigste målsettingene AAMA har med sin drift i 2021. Avdelingene utarbeider mer detaljerte arbeidsplaner for internt bruk.

Formål og overordna målsettinger

Formålet og de overordna målsettingene til AAMA er nedfelt i Selskapsavtalen § 6:

AAMA skal:

- Arbeide for at verdifulle kulturminne, bygningar, gjenstandar, arkiv og andre informasjonsberarar av historisk og administrativ verdi blir samla inn, tekne vare på og gjort tilgjengelig for allmenta, for forskning, kulturelle og administrative formål.
- Aktivt formidle samlingane til institusjonen og avtalepartane saman med historia og kulturarven i fylket slik at det fremjar velferda og de demokratiske rettane til innbyggjarane. Barn og unge skal prioriterast i formidlinga.
- Arbeide aktivt med forvaltning, forskning, formidling og gjennom publisering gjere Aust-Agders kultur og historie levande for befolkninga og bidra til aktiv distriktsutvikling i Aust-Agder.
- Vere faginstans for deltakarane i museums- og arkivfaglege spørsmål.
- Utvikle fagleg og administrativ kompetanse ved lokale museum og samlingar og arbeide for at lokale kulturminne og lokal tradisjon blir tekne vare på.
- Ta på seg betalte oppdrag for offentlige og private organ, og kan også administrere eksternt finansierte prosjekt innanfor for sitt arbeidsfelt.

Konkrete satsningsområder og prioriterte arbeidsoppgaver

Prioriterte oppgaver på overordnet nivå i AAmA i 2021:

Budsjettåret 2021 er preget av stor usikkerhet. Det er usikkerhet i forhold til koronapandemien og flere av våre eierkommuner har økonomiske utfordringer.

Konsekvensen av fylkessammenslåingen er enda ikke avklart for museums- og arkivfeltet for AAmA. Men fylkeskommunen har signalisert at det vil bli vurdert en ytterligere konsolideringsprosess på museumsfeltet. AAmA må derfor være forberedt på å gå inn med personalressurser i en slik utredning i 2021.

På tross av noe usikkerhet, vil AAmA sitt budsjett og virksomhetsplan for neste år ta utgangspunkt i et tilnærmet ordinært driftsår. NB: koronastøtte fra Staten på kr. 350.000 er allerede innvilget AAmA for første halvår 2021.

Noen av de oppgavene og utfordringene vi står overfor i 2021

- Flere samarbeidsprosjekter med Vest-Agdermuseet og andre kulturinstitusjoner i regionen
- Videreføre våre hovedsatsningsområder innen Sjøfart, Ibsen/Hamsun, Geologi og gruvedrift og immateriell kulturarv
- Økt innsats innen digitalisering for hele organisasjonen
- Videreføre arbeidet med å styrke forskerkompetansen ved AAmA
- Styrking og oppfølging av de etablerte faggruppene i AAmA
- Videreutvikle bygningsvernsenteret i dialog med Agder fylkeskommune
- Ta en rolle i forhold til UNESCO-statusen på immateriell kulturarv i Setesdal
- Videreutvikle Evje Mineralsti som arena for turisme, læring og opplevelse
- Fornye mini-utstillingene på Kjevik (Ibsen tablå og drakter fra Setesdal)
- Ferdigstille beverutstillingen på Åmli
- Forsknings- og bokprosjektet «Bondeopposisjon på Agder» lanseres
- Større vedlikeholdsoppgaver iverksettes, blant annet på Merdø
- Felles sikringsplan for AAmA implementeres
- Felles formidlingsplan for AAmA utarbeides
- Utvikle støttefunksjonen for lokalmuseene i samarbeid med Vest-Agder-museet
- Utarbeide bevaringsplan for privatarkiv for Agder i samarbeid med IKAVA og Statsarkivet

Utstillingene vi åpner i 2021 vil være en viktig del av vår satsing på kulturturisme i regionen.

AAmA skal videreføre sin prosess med å åpne opp for samarbeid med strategiske allianser som kan styrke oss både på det faglige- og økonomiske området. Eksempler på partnere kan være frivillighetsentraler, turistnæringer, mv.

Vi vil viderefører prosjektorganiseringen av AAmA der dette er hensiktsmessig.

Internkompetanse skal styrkes i organisasjonen, særlig innen digitalisering, publikumsutvikling, håndtering av frivillighet, samt kulturturisme og kommersialisering.

Forskning og kunnskapsutvikling skal gis et løft, og som en del av dette ønsker vi at flere ansatte gis mulighet for NMF konservator-autorisering de kommende årene.

2 nye faggrupper med hele AAma som arbeidsområder er satt i gang som en del av OU-prosessen. Faggruppen skal jobbe videre i 2021:

- *Samlingsforvaltningsgruppen* skal utarbeide rutiner og plandokumenter for å sikre en styrking og profesjonalisering av dette feltet.
- *Pedagoggruppen* skal utarbeide en felles AAma-plan for formidling mot barn og unge, utvikle felles DKS-tilbud til fylkeskommunal skolesekk med innmelding i Portalen høsten 2021.

Gjenstandskonservator er en faglig fellesressurs for hele AAma, og vil i 2021 ha fokus på følgende oppgaver: Arkeologiutstillingen og de arkeologiske gjenstandene på Kuben, bistå på prosjektet med gjenstandsregistrering i Grimstad, utarbeide og implementere IPM-rutiner (skadedyrkontroll) for sjøfartsmuseet og bistå Setesdalsmuseet med rådgiving rundt oppbevaringsforhold, skadedyr og klima.

Internasjonalt engasjement - Sør Sudan

Norge vedtok i 2011 å bygge et arkivbygg i Juba i Sør-Sudan, som nasjonalgave til verdens yngste stat. Direktør Jan Ledang var generalkonsul i Juba i 2011 og var selv en pådriver for å gi norsk støtte til det miserable arkivmaterialet som de lokale myndighetene etter beste evne forsøkte å ta vare på. Byggeprosessen til nytt arkiv har av ulike grunner blitt forsinket.

AAma har over tid vært i tett dialog med Riksarkivet, Utenriksdepartement og arkivet i Sør-Sudan om et faglig samarbeid. KUBEN har allerede mottatt og deponert arkivmateriale som på sikt skal overføres til det planlagte, nye arkivbygget i Juba.

Før oppstart av prosjektet, forutsetter AAma full finansiering fra norske myndigheters side. Dersom smittesituasjonen tillater det, vil vi igjen ta opp dialogen med den norske ambassaden og UD for et mulig feltbesøk i 2021.

AAma - budsjett, organisasjon og personal

Budsjett

I vedtatt budsjett i AAma for 2021 er det budsjettert med driftsinntekter på kr 71 101 000, driftsutgifter på kr 71 743 000 som gir et brutto driftsresultat på kr -642 000. Etter netto finansutgifter på kr -11 051 000, og motpost avskrivninger på kr 10 000 000 fremkommer et netto driftsresultat på kr -1 693 000. Dette dekkes ved netto bruk av fond på kr 1 693 000.

Driftsinntektene er inkludert øremerket tilskudd fra kommuner og fylkeskommune på kr 8 621 000 til dekning av låneutgifter for bygget KUBEN. Låneutgiftene inngår i finansutgiftene.

Personal og HMS

Vi har fylt opp stillingsbrøkene på magasinforvalter Kuben, magasinforvalter i Setesdal og gjenstandskonservator, i 2020. Det betyr at bemanningssituasjonen innen fagfeltet begynner

å bli bedre, og at vi kan fullføre oppgaver som har blitt liggende på vent. Dette vil redusere eventuell unødig belastning på andre, og gi et bedre arbeidsmiljø.

AAma har budsjettet med totalt ca. 54,33 årsverk i 2021, som fordeler seg slik:

Ledelse/administrasjon 6,0, som inkluderer 0,5 årsverk på HR og 0,5 årsverk på regnskap/arkiv, samt 1 årsverk gjenstandskonservator.

KUBEN 32,32 årsverk, inkludert 6 helgeverter i kafeen og resepsjonen

Grimstad 6,17 årsverk, og

Setesdal 10,65 årsverk.

Vi har i alt 95 ansatte, som fordeler seg slik: 57 fast ansatte, 4 på engasjement og 38 sesongansatte (sommerguider i Setesdal, Åmli, Grimstad og Kuben, og mannskap på DS Bjoren).

Felles sikringsplan for AAma skal iverksettes i 2021. Dette vil styrke sikringen av gjenstander, bygg og ansatte, og HMS-arbeidet innad i AAma.

Faste møter mellom direktør/avd. lederne, fagforeningene og verneombud skal videreføres i 2021.

AAma har en pensjonistforening (etablert i 2015) som har ca. 4 møter i året, og aktiviteter/turer. De inviteres også til julebord og sommeravslutning. De får en årlig støtte på kr 12.000 til sin aktivitet.

Det skal gjennomføres medarbeiderundersøkelse i 2021. Avtalen med 10-faktorundersøkelsen ble sagt opp i 2019. Det er anbefalt å ha en slik undersøkelse hvert 2. år, eller oftere om vi mener det er nødvendig. Vi skal velge en løsning tidlig i 2021.

Vi skal gjennomføre miljøtiltak ved alle avdelingene i AAma, samt øke bevisstheten rundt dette blant ansatte.

Kuben er sertifisert Miljøfyrtårn, og dette videreføres. En økt fokusering på rapporteringspunktene i Miljøfyrtårnrapporten skal gjennomføres i 2021, og ansatte skal bli gjort mer bevisste på mulighetene som ligger i økt miljøbevissthet.

Drift, vedlikehold og fellestjenester

Fellestjenester er i hovedsak plassert i Arendal (Parkveien 16). Det gjelder regnskap, økonomi/budsjett, arkiv og personal. I tillegg er det en ansatt i Setesdal (Rysstad) som har tilsvarende funksjon for Setesdalsmuseet. Disse skal ivareta alle ansatte sine rettigheter og behov, og de ansvarlige skal ut til alle avdelingene med jevne mellomrom for å holde seg og avdelingene oppdatert.

Et samarbeid med Vest-Agder-museet innen administrative rutiner skal vurderes. Vi skal også se på mulighetene for å forenkle og effektivisere dagens rutiner innad i AAma.

Det er ikke mulig å få Setesdalsmuseet inn på samme arkivplattform som AAma (Public 360), før IKT Agder og Setesdal IKT evt. får et mer formelt samarbeid. Det planlegges med å få hele AAma samlet innen arkiv og data innen utgangen av 2022. Det samme gjelder for et felles sentralbord.

DEL II - ÅRSPLANER FOR AVDELINGENE

KUBEN – årsplan 2021

Særlige utfordringer, satsninger og prioriterte arbeidsoppgaver i 2021:

Sjøfart er ett av flere satsingsområder for AAma. KUBEN vil speile satsingsområdet ved å prioritere sjøfartssamlingene i forbindelse med digitalisering, forskning og utstillingsproduksjon.

Sterkt fokus på digitalisering på tvers av avdelinger og fagområder. Øke digitaliserings- og publiseringstakten for arkiver, gjenstander og andre kilder.

Arbeidet med ny, permanent arkeologitstilling vil i 2021 kreve mye ressurser. Denne skal åpne i mars-april 2022.

Arkivavdelingen på KUBEN vil arbeide videre med å forsterke og videreutvikle sine tjenester innen eArkiv (digitalt skapte elektroniske arkiver) mot kommunene og fylkeskommunen.

Å ta i bruk frivillige i større grad er en viktig målsetting for AAma. KUBEN vil i 2021 fortsette samarbeidet med to foreninger: Aust-Agder museums- og arkivlag og Aust-Agder Slekt og Data. Samarbeidsprosjektene vil bl.a. omfatte registrering av foto, transkripsjonsarbeid og omvisning/guiding på museumsområdet på Langsæ.

Forvalte

Samlingene og arkivbestanden skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelige for publikum og for forskning ved hjelp av tradisjonelle og moderne hjelpemidler.

Samlingene og arkivbestanden skal forvaltes for å fremme innbyggernes trivsel, kunnskapen om vår historie og forståelsen av vårt samfunn.

Samlingene og arkivbestanden på KUBEN skal forvaltes på en god måte, og i tråd med gjeldende fagstandarder.

Kuben skal arbeide aktivt med å samle inn og sikre verdifulle gjenstander og arkiver fra Aust-Agder.

Arkivavdelingens viktigste målsettinger innen fagområdet forvaltning i 2021:

Sterkt fokus på digitalisering i alle deler av arbeidsområdene. Øke digitaliseringstakten for viktige arkiver og kilder. Prioritere skipsjournaler/skipsprotokoller.

Fortsette å prioritere ressurser til Digitalarkivet som publiseringsplattform for KUBEN.

Ta i bruk robust og fleksibel digital lagringsløsning hos IKT-Agder for digitaliserte arkivdokumenter og foto, både historiske bilder og gjenstands fotografier.

Videreføre arbeidet med å utvikle metodikk, nye rutiner og verktøy for planlegging, mottak, behandling og lagring av elektroniske arkivuttrekk for langtidsbevaring.

Sette i gang et innsamlingsprosjekt knyttet til turisme og reiselivsarkiver.

Etablere samarbeid med Arkivverket for å publisere portrettsamlingen i Digitalarkivet. (Tiltaket forutsetter prosjektstøtte fra Arkivverket.)

Igangsette ordning og digitalisering av arkivet til båtprodusenten Skibsplast i samarbeid med Vest-Agder-museet. (Tiltaket forutsetter prosjektstøtte fra Arkivverket.)

Museums- og formidlingsavdelingen viktigste målsettinger innen fagområdet forvaltning i 2021:

Implementere og ta i bruk ny forvaltningsplan for våre kulturhistoriske bygg, og gjennomføre prioriterte tiltak for å sikre og bevare byggene som er en del av KUBENs samlinger.

Vi vil fortsatt ha fokus på arbeidet med digitalisering av samlingen, og formidling av denne på digitaltmuseum.no og gjenstand.no. Det skal i 2021 utarbeides en standard for digitalisering av gjenstander.

Museumsavdelingen vil delta aktivt i den nyopprettede AAma-gruppen for samlingsforvaltning.

Det vil i 2021 være et stort fokus på samlingsforvaltning på KUBEN. Vi skal starte en grundig gjennomgang av rutiner rundt inntak, registrering og magasinerings. Vi vil ha et spesielt fokus på gjenstander relatert til sjøfart og gjenstander som skal klargjøres for den kommende arkeologitstillingen. Det vil også være fokus på skadedyrkontroll og gjennomgang av magasiner.

Slutføre arbeidet med flytting av gjenstander som ikke er kommet på plass i magasin, hovedsakelig fra Langsæ gård og inntaksrommet.

På Eydehavn vil det være fokus på å gjennomgå og rydde i samlingen.

Formidle

Kuben skal nå publikum med kunnskap og opplevelse og være tilgjengelig for alle. Det innebærer målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.

Kunnskapen som ligger latent i våre samlinger skal i større grad formidles ved hjelp av lettere tilgang til samlingene, bruk av moderne hjelpemidler og nye utstillinger.

Formidlingen skal være faktabasert, engasjerende og konstruktiv og barn og ungdom skal ha stor plass i formidlingsarbeidet. Formidlingen skal også rette seg mot nye brukergrupper, ivareta universelle krav og samfunnets mangfold.

Videreføre eksisterende formidlingstiltak, samt utvikle nye publikumstjenester

Økt synliggjøring av samlingene gjennom publisering på nasjonale innholdstjenester, som f. eks Digitalarkivet, DigitaltMuseum og Wikipedia

KUBENS viktigste planer for formidlingsarbeidet i 2021:

Utstillingsproduksjon i henhold til utstillingsplan 2021-2025 for KUBEN:

- Prosjektgruppen for arkeologiutstilling arbeider videre. Produksjon av montere og bygging av utstilling, samt klargjøring av gjenstander vil ha hovedfokus dette året
- Gruppen som skal planlegge nytt innhold i utstillingsarealene til Avtrykk arbeider med mål om at det skal åpnes en ny utstilling her i 2022 med sjøfart som tema.
- Det skal åpnes en ny utstilling med tema kirkekunst i Den sorte Kube våren 2021.
- På Eydehavnmuseet vil det jobbes med en fotoutstilling som skal åpne i 2021.

Skoler og barnehager:

- Gjennomføre det planlagte skoleprogrammet, og utvikle nye tilbud til skoler og barnehager. Hovedfokus er å få skoler/barnehager til å komme til KUBEN, men vi skal også ha tilbud hvor vi kan dra ut til skolene.
- Sammen med AAmas faggruppe for formidling til barn og unge skal det lage et felles DKS-opplegg som skal registreres på DKS-portalen høsten 2021.

Planlegge og gjennomføre arrangementer for voksne og barn:

- I samarbeid med Sam Eyde Videregående skole, barne- og ungdomsarbeiderfaget, skal det utarbeides et eget tilbud for ungdom.
- Planlegge og gjennomføre SeniorOnsdag, et tiltak for å motvirke ensomhet blant eldre.

Styrke den digitale formidlingen ved å videreføre og videreutvikle nettformidlingen gjennom bruk av egne nettsider, blogger, sosiale medier og andre digitale kanaler, og øke arkivenes og museumssamlingenes synlighet og bruk.

Være tilstede på eksterne arenaer. KUBEN vil blant annet delta på Trebåtfestivalen, Arendalsuka, Sørlandsk lærerstevne og Forskningstorget i 2021.

Øke besøkstall på Merdøgaard gjennom å fortsette med, og videreutvikle, øyvandring for barn og voksne, samt omvisninger på Merdøgaard.

Videreføre samarbeidet med Agderposten og Aftenposten Historie gjennom spaltene «I et historisk lys» og «Avtrykk fra Agder».

Synliggjøring av publikasjonene *Oselias kokebok* og *Avtrykk fra Aust-Agders historie*.

Tilby og gjennomføre arkivbaserte pedagogiske opplegg for skoler og barnehager inkludert DKS-opplegget «Jakten på sannheten».

Planlegge og gjennomføre Arkivdagen 2021.

Arrangere seminar og andre aktiviteter for historielag og andre foreninger i Aust-Agder.

Fornye

KUBEN skal være samtidsorientert, utadrettet og søke samarbeid med institusjoner, interesseforeninger og grupper som kan bidra til å fremme Kuben sine målsettinger.

Innen 2022 skal KUBEN være blant de beste museum-/arkivinstitusjonene i landet når det gjelder bruk av digitale medier til formidling og markedsføring.

KUBENS kompetanse skal bevares og videreutvikles ved å satse på kontinuitet, fornying og etterutdanning.

KUBENS skal ha moderne og hensiktsmessig utstyr og hjelpemidler for å løse sine oppgaver innenfor bevaring, tilgjengeliggjøring og formidling.

Forsterke og utvikle KUBENS fagkompetanse og tjenester innen eArkiv (digitale skapte elektroniske arkiver), både innenfor langtidslagring, tilgjengeliggjøring og rådgivning.

Kubens viktigste utviklingsmål i 2021:

Jobbe aktivt med publikumsutvikling slik at vi kan tilby nye spennende tilbud som publikum ønsker, både for enkeltbesøkende og grupper. Å samarbeide med eksterne aktører er viktig for å nå ut til nye målgrupper. I 2021 vil vi samarbeide med Sam Eyde videregående skole, Arendal voksenopplæring, Frivilighetsentralen og Med hjerte for Arendal.

Bruke appen KulturPunkt for å styrke det digitale tilbudet til voksne, samt utvikle nytt digitalt tilbud til barn og barnefamilier. Vi tar i bruk en ny modul våren 2021 som er spesielt rettet mot denne målgruppen. Teste ut nye format i den digitale formidlingen, som f.eks Podcast.

Videreutvikle konseptet KUBENquizen, som er en spørrekonkurranse mellom 6. klassene i Arendal, og som arrangeres hver høst på KUBEN.

Kompetanseheving på bruk av digitale medier gjennom kurs/seminarer for aktuelle ansatte.

Utarbeide digitaliseringsstrategi for analoge kilder 2022-2024. KUBEN har ca 9000 hyllemeter med papirbaserte arkiver og samlinger i sine magasiner. Bare en liten brøkdel er digitalisert og gjort tilgjengelig for publikum. Det skal lages en plan som viser hva slags type arkiver og dokumenter som skal prioriteres for digitalisering framover.

Særlige utfordringar/satsingsområde og prioriterte arbeidsoppgåver i 2021:

Vår visjon er at Setesdalsmuseet skal vere ein møtestad mellom fortid, samtid og framtid med fokus på bevaring, kunnskap og oppleving.

Vårt overordna mål om at Setesdalsmuseet skal vere eit synleg, spennande, solid og samfunnsengasjert museum skal vi nå gjennom å oppfylle følgjande:

- vere eit fagleg kompetansesenter for regionen
- arbeide aktivt med å synleggjere og formidle lokalhistoria og kulturarven i regionen.
- leggje til rette for og drive kunnskapsutvikling og forskning.
- fortsette med å gjennomføre profesjonalisering og kvalitetsheving av samlingsforvaltninga.
- samarbeide med lokale, regionale, nasjonale, internasjonale og frivillige aktørar
- vidareutvikle eit museum der det er godt å arbeide.

Setesdalsmuseet har eit hovudansvar for å utvikle AAmas sitt satsingsområde Immateriell kulturarv, bygningsvern og geologi/gruvedrift.

I tillegg har vi i vår portofølgje i høve til dei 4 F-ane:

- Driftsavtalar med kommunane i Setesdal og Setesdalsmuseet Eigedom som inneber driftsansvar for om lag 70 antikvariske bygningar.

Drift og forvaltning av:

- Dampbåten Bjoren
- Evje Mineralsti
- Sylvartun, folkemusikkmuseum
- Kulturpatrulja
- Elvarheim museum, Åmli kommune

Setesdal bygningsvernssenter er også ein del av den samla drifta ved avd. Setesdalsmuseet

Setesdalsmuseet er midt i ein prosess med stor utskifting av mannskap. Det inneber mellom anna at det må setjast av tid og ressursar med det føremål å organisere drifta på ny utifrå den kompetanse og erfaringar nye medarbeidarar tek med seg inn i organisasjonen. Viktig å setje fokus på korleis vi kan styrke og utvide den aktiviteten og det tilbodet museet skal gjeve.

Ansvar for mange og ulike avdelingar medfører mykje reising og mykje organisering. Setesdalsmuseet tilset ca. 20 seongarbeidarar kvart år.

Dampbåten Bjoren krev kontinuerleg vedlikehald og godkjenningar frå sjøfartsstyresmakter og Riksantikvaren.

Eit nytt tilbod i 2020 var Evje Mineralsti. Satsinga er vellykka, og må utviklast vidare i 2021 med tanke på sikring/tilgang til området /gruva.

Nytt magasinbygg er tatt i bruk på Evjemoen, og arbeidet med tømning av lager andre stader og setje på plass vil ha eit sterkt fokus. Flytjeprosessen vil krevje mykje ressursar og mange

hender i sving. Prioritere gjenstandsmasse i midlertidig lager på Evje, midlertidig lager på Rysstadmo og løa på Bygland.

Kulturpatrulja, og implementerer desse i reiselivssatsinga i Setesdal. Koronasituasjonen medførte anna organisering enn tidlegare. Vi vil vurdere om noko av dette skal verte ei permanent endring.

Elvarheim museum i Åmli kommune høyrer også inn under Setesdalsmuseet sitt ansvarsområde, og får fagleg støtte frå AAma.

Forvalte

Setesdalsmuseet sine viktigaste målsettingar på fagområdet forvaltning i 2021:

Setesdalsmuseet vil bidra til å betre tilhøve i samband med den samla gjenstandsforvaltninga for AAma ved aktiv bruk av dei mogelegheitene som ligg i registreringsprogrammet Primus.

For antikvariske bygningar er det eit kontinuerleg vedlikehald som krev både tid og ressursar. Setesdalsmuseet Eigedom IKS og Bygningsvernsenteret samarbeider om tilsyn, vedlikehald/fagleg rådgiving.

Setesdal bygningsvernsenter skal arbeide med følgjande i 2021:

Å vidareutvikle bygningsvernsenteret til å ha ei sentral rolle innan rettleiing, restaurering og opplæring i det nye Agder. Vidare vil vi arbeide med å utvikle og realisere bygningsvernsenteret sitt potensiale til å vere eit nasjonalt kompetansesenter for middelalderbyggjeskikk.

Senteret har tett samarbeid med Agder fylkeskommune i dette arbeidet.

Viktige oppgåver for bygningsvernsenteret i 2021:

- Bygge permanent lager for materialbank
- Bygge overbygg over sag
- Utføre restaureringsarbeid på bygningar Setesdalsmuseet/AAma har driftsansvar for i samsvar med avtale med eigarar.
- Rådgjeving for private og offentlege huseigarar
- Arbeide med restaureringsoppdrag for private
- Arbeide med ny grunnkurve for dendrokronologi for Setesdal

Formidle

Setesdalsmuseets sine viktigaste målsettingar for formidlingsarbeidet i 2021:

Vidareføre og vidareutvikle pedagogiske tilbod til skular og barnehagar, samt utvikle nye tilbod knytta til utstillingane.

Førebu og gjennomføre opning av Setesdalsmuseet sine 12 anlegg for sommarsesongen.

Aktivitetane knytta til Sylvartun vidareførast. Folkemusikken i Setesdal vart i desember 2019 teken opp på UNESCO's representativt liste for vern av den immaterielle kulturarven. Det er

gjennomført eit forprosjekt, og Agder fylkeskommune skal tilsette prosjektleiar til oppfølging av UNESCO Setesdal for ein 3-årsperiode.

Dette må ein forvente at kjem til å berøre ressursbruken ved Setesdalsmuseet.

Arrangere aktivitetar, foredrag på museet.

Utstillingar:

Ny utstilling i samband med at Sigurd G. Helle ville ha fylt 100 år i 2020, med fokus på arbeidet han gjennomførte som leiar av «Den norske antarktisekspedisjonen 1956–60». Utstillinga lot seg ikkje gjennomføre i 2020.

Vedlikehald/oppdatering av utstilling på Sylvartun i høve UNESCO-status.

Førebu/planleggje ny permanent utstilling i rommet der Annemor Sundbø si kofteutstilling no står.

Reiseliv er ein svært viktig del av Setesdalsmuseet sitt fokus, og delar av verksemda vår er direkte retta mot reiselivet. Viktige tilbod/aktivitetar retta mot turistar som må følgjast opp i 2021:

- Dampbåten Bjoren/cruisegjester
- Kulturpatrulja
- Vidareutvikling og drift av Evje mineralsti

Setesdalsmuseet deltek i det organiserte reiselivssamarbeidet i regionen med medlemskap i Visit Setesdal, deltaking på reiselivsmesser m.m.

Setesdalsbanen er 125 år i 2021.

Setesdal bygningsvernsenter:

- Arrangere kurs av relevans for bygningsvernet

Evje mineralsti:

Saman med Evje og Hornnes kommune planleggje og utvikle vidare aktiviteten i og rundt Evje mineralsti.

Elvarheim museum:

- Fullføre og opne vandreutstillinga «Beverens reise» som skal stå ferdig i juni 2021. Utstillinga er del av eit større forskingsprosjekt om kultur og artsmangfald under leiing av Universitetet i Stavanger.
- Oppgradering av «nattrommet». (Rom som viser nattaktive dyr).
- Oppgradering av to monterar med Åmlibunadar.
- Utvikling av tre pedagogiske opplegg for skulen knytt til ull, blåbær og bever.

Fornye

Setesdalsmuseet sitt viktigaste utviklingsmål i 2021:

Utvikling av uteområdet ved Setesdalsmuseet. Det er utarbeidd ein plan for utvikling/bruk av uteområdet rundt museet på Rysstad/Bjugsbakk.

Samstundes er Valle kommune i gong med å utarbeide ein reguleringsplan som omfattar museet, Hylestad auto og Oppistog Rysstad. Eit viktig mål er at dette området blir ein integrert del av Rysstad sentrum og ei utvida oppleving for publikum når det gjeld satsingsområdet «immateriell kulturarv».

Kraftverksutstillinga vår vart teken ned våren 2019, og det er behov for å sjå korleis dette arealet kan utviklast med nye utstillingar. Det må takast nokre nye vegval i kring utstillingane på Setesdalsmuseet på Rysstad (med fokus på satsingsområdet immateriell kulturarv). I tillegg skal det utformast ein plan for formidling og fornying av utstillingane på dei sesongopne tuna.

Dei lokale musea er ei viktig arena for den lokale identitet og bør utviklast i samsvar med det. I samband med det skal vi ta i bruk tekniske hjelpemidlar i høve formidlinga av dei lokale bygdemusea og kulturminne. I samband med dette må det utformast ein plan for digital formidling.

Særlige utfordringer, satsninger og prioriterte arbeidsoppgaver i 2021

Ibsen-satsing. En strategi for Ibsen-satsingen i AAMA ble vedtatt i 2019, og her har GBM hovedansvaret for implementering av denne strategien.

Sjøfartssatsing. AAMA har lagd en strategi for en omfattende satsning på sjøfart som startet opp i 2019. GBM deltar aktivt i programmet gjennom virksomheten til Sjøfartsmuseet i Aust-Agder.

Prosjekt G-signatur – registrering og ordning av samlingene i Grimstad. Prosjektet med ordning, registrering og magasinering av samlingene i Grimstad begynte i 2019 og fullføres i slutten av 2021. Når prosjektet er avsluttet vil hele samlingen som GBM forvalter, være digitalt registrert i Primus, avfotografert og gjenfinnbart i magasinene. Dette vil gi oss helt nye muligheter til aktivt å videreutvikle og ta i bruk samlingene enn vi kan i dag.

Fysisk infrastruktur for virksomheten og kontorer for personalet. Finne en permanent løsning for kontor- og arbeidsplass for de ansatte i Grimstad og fysisk infrastruktur for formidling på Sjøfartsmuseet.

Forvalte

Grimstad bys museer viktigste målsettinger på fagområdet forvaltning i 2021:

- *Bedre magasinforhold for gjenstander:* De gjenstandene som trenger en klimaregulert oppbevaring vil bli flyttet til Kuben og magasinert der.
- *Sikring av gjenstander i Ibsen-museet:* En ny utstilling ble åpnet i Ibsen-museet sommersesongen 2019. Det gjenstår en del sikringsarbeid (lys, varme, monter for sårbare gjenstander) som ferdigstilles i 2021.
- *Gjennomgang av samlingsforvaltningen:* Utarbeide en oversikt over oppgaver innen samlingsforvaltningen som gjenstår mht registrering, magasinforhold, oppbevaring.
- *Biblioteket:* Ordne biblioteket og katalogisere bøkene samt finne egnet oppbevaring.

Formidle

Grimstad bys museer viktigste målsettinger for formidlingsarbeidet i 2021:

- *Sommeråpne museer:* Forberedelse til og gjennomføring av sommersesongen for de tre museene Norsk Hagebruksmuseum (NHM), Sjøfartsmuseet i Aust-Agder (SMAA) og Ibsen-museet (IM) innebærer følgende: ansette sommerhjelp, faglig og praktisk opplæringsprogram, brannøvelse, klargjøring av lokalene, og drift og oppfølging i sesongen.

- *Hamsuns dikterstue:* Fjorårets avtale med eierne av Nørholm prolongeres i 2021 og det vil bli formidling av Hamsuns dikterstue for publikum i perioden mai-august.
- *Arrangementer:* I løpet av 2021 vil det bli gjennomført arrangementer for lokalbefolkningen.
- *Gruppeprogram:* I samarbeid med Grimstad turistkontor tilbyr vi forskjellige program for bestilte grupper. Disse dekker temaene Ibsen, Hamsun, sjøfart, hagebruk og byhistorie. Tilbys hele året, alle dager i uken og på de tidspunktene som kunden ønsker.
- *Skoleklasser:* GBM tar imot skoleklasser og barnehager til alle tre museer etter forespørsel. Det kjøres ingen kulturell skolesekk-opplegg i 2021.
- *Deltakelse i andres arrangementer.* Turist i egen by (Grimstad turistkontor), medarrangør for Ibsen- og Hamsun-dagene, medarrangør for Barnebokfestivalen.
- *Samarbeid med frivillige lag og foreninger:*
 - Samarbeide med Kystlaget Terje Vigen og Grimstad turistkontor om Badebåden og anløp ved Sjøfartsmuseet i juli.
 - Samarbeide med Stiftelsen Ibsen og Hamsun Grimstad om litteraturfestivalen Ibsen- og Hamsundagene i august
 - Samarbeide med Kystlaget Terje Vigen om aktiviteter for barn på Sjøfartsmuseet i høstferien.
 - Samarbeide med Sopp- og nyttevekstforeningen om Soppens dag på Hagebruksmuseet i september.
 - Ad.hoc-samarbeid som kommer i løpet av året. Ofte tar foreninger og lag kontakt med oss i løpet av året med forespørsel om samarbeid. I den grad vi har kapasitet og får noe igjen i forhold til vår kjernevirksomhet, samarbeider vi med frivillige lag og foreninger.

Fornye

Grimstad bys museers viktigste utviklingsmål i 2021:

- *Publikumsundersøkelser:* Undersøkelsene vil ta utgangspunkt i konkrete problemstillinger som vi trenger svar på i arbeidet med formidling, forvaltning, publikumsutvikling og prosjektene våre.
- *Digitalisering:* I 2018 begynte GBM et langsiktig utviklingsarbeid innen digitalisering. Digitaliseringsarbeidet videreføres i 2021 innen de utpekte områdene: strategi, kunnskap, ressurser, vekst, analyse og måling, markedsføring, samling og formidling.
- *Ny utstilling på Hagebruksmuseet:* GBM inngikk en samarbeidsavtale med GK om samlokalisering med velkomstsenteret for Raet nasjonalpark på NHM. Arbeidet med å utvikle en felles utstilling som omfatter både hagebruk og raet, settes i gang i 2021.
- *Pilotprosjekt innen minneinnsamling:* I 2020 fikk AAMA en koordinator for minneinnsamling og samtidokumentasjon. I 2021 vil infrastruktur og kompetanseutvikling for dette feltet være de viktigste oppgavene. Det vil også bli gjennomført flere prøveprosjektet i løpet av året.

Del III – FORSKNING OG UTVIKLING (FoU)

Det er ønskelig å få flere av de ansatte i AAma til å forske. Det er også ønskelig at mer av dette arbeidet munner ut i fagfellevurderte artikler. I særlig grad gjelder dette arbeider som kan bidra til at flere ansatte blir autorisert til konservator NMF, d.v.s. Norges museumsforbunds autoriseringsordning for vitenskapelig tilsatte i museene. Flere av prosjektene som er nevnt nedenfor vil inngå i en slik autoriseringsprosess.

Prosjekter som videreføres eller initieres i 2021:

Museums- og formidlingsavdelingen, KUBEN

- Hilde Austarheim: Artikkel om menns klær på Merdø på 1700-tallet. Publiseres i Aust-Agder-Arv, trolig i 2021.
- Hilde Austarheim: Prosjektet «Merdøgaard fra hjem til museum» ferdigstilles med rapport i 2021.
- Ingvild Velure: Historisk kontekst for bergingsarbeidet som ble igangsatt rundt Fredensborg i månedene etter forliset. Prosjektet ble startet opp i 2020 og vil på sikt kunne ut i en artikkel i Aust-Agder-Arv.
- Anne Klippenvåg Pettersen: Hvorfor ble det museum og bibliotek i Arendal så tidlig som i 1832? Vårt 200-års jubileum nærmer seg. Det har blitt skrevet en del om vårt museums organisatoriske historie, men denne artikkelen skal undersøke idéene som ligger bak vår institusjons opprinnelse.
- Marianne Eldorhagen: Undersøkelsen av KUBENs arkeologisamling videreføres og integreres i det pågående arbeidet med ny arkeologiutstilling. Arbeidet vil på sikt kunne ut i artikkelprosjekter, men det er usikkert om dette kan utføres parallelt med utstillingsprosjektet.

Arkivavdelingen, KUBEN

- Gaute Chr. Molaug: «Da sørlandsredere satset på gamle tankskip. En undersøkelse med utgangspunkt i Prebensen-arkivet på KUBEN.» Artikkel publiseres i Aust-Agder-Arv 2021.
- Monika K. Håland: Arendal som antirasistisk sone. En undersøkelse av byens respons på Arne Myrdal og FMI slik det er dokumentert i kommunale arkiver og privatarkiv på KUBEN.
- Kristoffer Vadum: Historisk kontekst for KUBENs samling av middelalderdokumenter, med særlig vekt på hvordan denne ble bygget opp i de første tiårene etter 1832. Prosjektet er ment som et innspill til museets eldste historie. Vil trolig kunne ut i en artikkel i Aust-Agder-Arv.
- Kristoffer Vadum: Uthavnssamfunnet på Lyngør i siste halvdel av 1800-tallet. Mulig samarbeidsprosjekt med lokale aktører. Vil trolig kunne ut i en artikkel i Aust-Agder-Arv.
- Kjell-Olav Masdalen er i ferd med å ferdigstille sitt bokmanus «Bondesamfunn og bondeopposisjon på Agder i overgangen mellom seinmiddelalder og tidlig nytid, ca.

1480-1615». Boka er resultat av et forskningsprosjekt Masdalen utførte da han var seniorforsker ved arkivavdelingen i perioden 2016 og 2018. AAmA har vært tungt inne i den videre bearbeidelsen av boka. Boka utgis trolig i første kvartal av 2021.

Grimstad bys museer

- Anita Estensen: Prosjekt som tar for seg Hamsun og det offentlige, undersøkt med spesielt fokus på krigsseilerne. Prosjektet startes opp i 2020 og vil på sikt kunne ut i en artikkel som publiseres i egnet tidsskrift eller årbok.

Der det er relevant, utføres arbeidet på en slik måte at resultatene skal kunne brukes i en fremtidig søknad om autorisasjon som konservator NMF. Dette gjelder prosjektene til Ingvild Velure, Anita Estensen, Anne Klippenvåg Pettersen, Marianne Eldorhagen, Monika K. Håland og Gaute Chr. Molaug. I alle tilfeller er det ønskelig at de fagfelle vurderes.

FoU-samarbeid med andre institusjoner

- AAmA jobber med å få på plass et forsknings- og dokumentasjonsprosjekt knyttet til Arne Myrdal og FMI. Prosjektet utvikles i samarbeid med ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter i Kristiansand som samarbeidspartner. Prosjektet er tenkt initiert i 2021.
- FoU-samarbeid med UiA, VAM, SAK, ARKIVET i regi av Forskernettverk Agder videreføres. Gjennom Forskernettverk Agder er AAmA med på å utvikle faglig program for de årlige agderseminarene og redaksjonelt arbeid med den fagfelle vurderte antologien fra seminaret.
- Utstillingen Beverens Reise ferdigstilles i 2021. I samarbeid med Dolly Jørgensen ved UiS bidrar Elvarheim museum/AAmA med formidling av forskningsarbeid utført i regi av det NFR- og EU-støttede forskningsprosjektet *Beyond dodos and dinosaurs: Displaying Extinction and Recovery in Museums*.
- Grimstad bys museer er involvert i et mulig FoU-samarbeid med Senter for Ibsenstudier. Dersom NFR-søknaden går igjennom vil museet yte viktig bistand knyttet til dokumentasjon av Ibsens tid i Grimstad.
- KUBEN samarbeider med Arendal kommune om jubileumsverket «Arendal by- og regionhistorie». I 2021 deltar Hilde Austarheim i redaksjonen for Arendal by- og regionhistorie bd. 3 og ansatte ved KUBEN vil også ha ansvar for billedredaksjonen.